

vzičiti, ampak le kmetskemu in delavskemu stanu v gmotnem in nravnem oziru pomagati, zato je za ves okraj velikanskega pomena. Na izvanrednem obnem zboru, ki je bil mes. novembra, se je sklenilo z navdušenjem, da se društvo razširi, da bo društvo imelo pravico poljske in gozdne pridelke svojih udov prodajati tudi neudom. Ces. kr. okrožno sodišče je sklep potrdilo in ga dalo registrovati, tako da se »Zavžitno društvo« z novim letom pokaže v novem razširjenem delokrogu kot »Kmetijsko društvo v Marnbergu, vpisana zadruga z omejeno zavezo.« Na ta način je bilo Zavžitno društvo nekaka priprava na »Kmetijsko društvo«, ki prične z letom 1900 svoje delovanje. Naj le vrlo zastopa korist in blagor kmetijstva in delavstva, da se doseže z združenimi močmi, kar bi posamezni nikakor ne mogli izvršiti!

Iz Šoštanja. »Šaleška čitalnica v Šoštanj« je imela 26. novembra t. l. v hotelu »Avstrija« svoj občni zbor, pri katerem je bil izvoljen novi odbor, ki se je takole konstituiral, predsednik g. dr. Karol Chloupek; podpredsednik g. dr. Fran Mayer; odborniki pa so gg. Ivan Kačič, Ivan Koropec, Edmund Planinšek, Hnko Hrašovec in Milan Vošnjak.

Gosp. notar Kačič je za mesto odbornika rezigniral. Odbor obžaluje izstop g. Kačiča, ker izgubi z njim vrlo, spretno in delavno moč. Gospod Kačič je bil soosnovatelj čitalnice, on je bil, ki je novorojeno, a slabotno dete, kojemu so manjkali skoraj vsi pogoji za nadaljni uspešni razvoj, vzdignil iz zibe ter ga tako skrbno, umno in marljivo negoval, da se je vrlo in krepko razvijalo.

Čitalnica si je tekom časa dobila po bližji okolici precej udov, prirejala je razne slavnosti in veselice, s katerimi je med preprostim ljudstvom vzbujala in širila ljubezen do slovenskega naroda ter tako negovala, krepila in utrjevala narodno zavednost! In duša vsemu temu narodnemu gibanju in napredovanju je bil g. Kačič. Novi odbor kliče ob slovesu g. Kačiču za njegovo naporno, vztrajno, domoljubno in plodonosno delovanje iz dna hvaležnega srca: Bog plati!

Vsled raznih okolištin je bil odbor primoran prestaviti čitalnico v hotel »Avstrija« kjer se ista nahaja v I. nadstropju.

Iz kozjanskega okraja. (Zborovanje.) Kat. pol. društvo za kozjanski okraj zborovalo je v nedeljo dne 10. decembra popoldne v Lesični župnije Pilštanj. Vkljub skrajno slabemu vremenu in velikemu snegu zbralo se je do 300 kmetovalcev iz kakih peterih sosednjih župnij. Prišel je tudi izvrstni organizator g. Ivan Kač iz Žalca in nam v dve uri trajajočem govoru prav poljudno razložil velikanski pomen kmetijskih zadrug. S svojim izvrstnim, prepričevalnim govorom navdušil je navzoče za zadruge, ob enem pa poslušalcem dokazal, da nikakor ne kaže z zadrugami ob enem vstanavljati tudi konsumna društva. Po tem govoru pristopilo je čez 50 kmetovalcev k zadrugi, kateri so na to izvolili predstojništvo in nadzornišstvo. Načelnikom zadruge je bil izvoljen enoglasno g. Marko Tomažič, nadzorniški načelnik pa g. Andrej Fišer. Tajništvo je prevzel g. Miloš Germovšek. Ime zadruge je: Pilštanj z okolico. — Navdušenost mej kmeti je silno velika in zanimanje prav živo. Bog daj svoj blagoslov!

Govorila sta še predsednik katol. polit. društva o tužnem našem politiskem položaju in vrlo zanimivo o ljubezni do milega naroda pa g. župnik zagorski Andrej Fišer. V pondeljek dne 11. decembra popoldne se je vršilo zborovanje pri Sv. Vidu na Planini v gostilni gosp. Franc Kralja. Akoravno je bil delavnik in čez meter visok sneg je prišlo do 50 kmetov poslušat g. Ivana Kača. Tudi tukaj ustanovila se je kmetijska zadruga in sicer triindrideseta na Spodnjem Štajarskem in druga v brežiškem glavarstvu, ker pilštanska je prva. Pristopilo je 30 udov. — Načelnikom zadruge je bil pri Št. Vidu enoglasno izvoljen g. Anton Ribar, tajnikom g. Jože Jazbinšek in blagajnikom g. Jože Span.

Maribor. (Učiteljski shod.) Jungovski učitelji so dobro vedeli, da se bo naše pošteno ljudstvo nevoljno vznemirilo, ako izve, da terjajo jungovski učitelji ločitev šole od cerkve ali odstranjenje veronauka iz šole. Da pa se bo tudi kdo izmed učiteljstva upal nastopiti zaradi tega proti jungovcem, tega niso mislili, dokler niso čitali v časnikih, da tovariš L. Černeji vabi spodnještajarsko učiteljstvo za dan 7. dec. v mariborski Narodni dom na shod, da se izreče v prvi vrsti ravno proti tej točki jungovskega programa. Shod se je vršil napovedanega dne. Vodja jungovcev gosp. Armin Gradišnik je prišel s spremstvom nekaterih somišljenikov v lastni osebi na shod. Misli si je: veni, vidi, vici. Toda na shodu ni našel učiteljstva, ki bi bilo dovzetno za kričanje in psovanje in razbijanje, ampak tu so stali pred njim trezni, misleči, razsodni ljudje, kojim imponira le neizprosna logika znanstvenih dokazov. Gosp. Armin Gradišnik se je lahko prepričal, da v njegovih vrstah ni tako izobraženih in neustrašenih mož, kakor med učiteljstvom, ki noče slediti njegovim stopinjam. Prepričevalno so dokazali govorniki, da točka jungovskega programa o odstranjenju veronauka iz šole nasprotuje zdravim vzgojevalnim načelom ter posega v pravice starišev, ki imajo pravico zahtevati za svoje otroke versko odgojo. Zdelo se nam je, da se je gosp. Armin Gradišnik sam bal teh tehtnih, prepričevalnih dokazov, kajti kadar so vstajali govorniki, ki niso jungovci, popihnil jo je hrabri vodja skoz vrata.

Predsedoval je shodu gosp. nadučitelj Cvahte, podpredsednik je bil gosp. nadučitelj Polanec in zapisnikar g. nadučitelj Tomažič. Gosp. Černeji je v krasnih besedah razpravljal, da se v nekaterih točkah soglašajo z jungovci, a nikakor ne v zahtevi, naj se šola loči od cerkve. G. Černeji kakor tudi vsi drugi govorniki so sicer pobijali nazore jungovcev, a vedno dostojno, mirno in v olikani obliki. Govorilo je njih prepričanje, ne pa strast. Nadučitelj g. Vauda je v duhovitem govoru dokazal nezmisel jungovske zahteve ter rekel slovenskim jungovcem v obraz, da so sli nemškimi tovarišem na limanice, da pomagajo zidati nemški most do Adrije. Duhovnik in učitelj lahko hodita skupaj, kajti principi ju ne ločijo. Osebna nasprotstva, katere zakrivi zdaj ta zdaj ona stran, pa se ne smejo zanesiti v program. Jungovec g. Zemljič je v občno začudenje razkril zborovalcem, da jungovci niso proti veri. Nadučitelj g. Tomažič, čeprav ni jungovec, mu je moral še-le raztolmačiti zahteve jungovcev. Sedaj nastopi g. A. Gradišnik ter vrže dve bombi med zborovalce. Prva je veljala g. Černeju, druga pa našemu listu. G. Černeju je očital, da je on zanesel razpor med učiteljstvo in ne jungovci. Čudno! Stališče g. Černeja je zavzemalo pred leti vse slovensko učiteljstvo, a ko so se zadnji čas nekateri prelevili kar čez noč v jungovce, upa si g. Gradišnik trditi, da se niso jungovci prelevili, ampak, da so se g. Černeji v somišljeniki prelevili, ker se zavzemajo vedno staro stališče učiteljstva. To Vam je logika! Druga bomba je priletela na naš list ter se taknila tudi g. Tomažiča. Vse, kar je govoril g. Gradišnik proti g. Černeju in proti našemu listu, smo par dni prej že čitali v »Slov. Narodu«, zato nam ni imponovalo. Veliki junaki se ne bojujejo z izposojenim orožjem, g. Gradišnik! G. Tomažič (Tinski) je povedal, da je svoj spis poslal našemu listu, ker ga učiteljski list »Popotnik« ni hotel sprejeti. Izreka se za odločno versko odgojo. Gospica Tončka Štupca zopet izjavi, da o zaupnem shodu Horvatekovem v Ptuj ni pisala ona, in da je vse podlo napadanje, kojemu je zadnji čas izpostavljena, bilo torej neosnovano. Celo primerno je tudi opomnila, da mi nismo nikdar tako podlo in nizkotno napadali kake učiteljske osebe, kakor »Slov. Narod« njo. Učitelj gosp. Kosi je govoril pomirljivo. Prebralo se je tudi Horvatekovo pismo, kjer razklada svoj program o odstranjenju veronauka iz šole. Prebral je pismo g. Hernausa ter mu naredil nemški uvod. Jun-

govci so mirno poslušali nemske besede, Černejevi somišljeniki pa so protestirali in nekateri celo odšli. Kaj je rekel malo prej g. Vauda? Gpeca Micka Štupca brani pravico starišev, da zahtevajo versko odgojo otrok. Krasen je bil tudi govor g. Jos. Brinarja, v katerem je dokazoval veliko škodo, ako zapusti učiteljstvo slovenski narod ter se postavi v mejnarodni jungovski tabor. Nadučitelj g. Reich je dokazoval, da se učiteljstvo ne sme postavljati v nasprotstvo z vernim ljudstvom ter da je nasprotstvo med duhovništvom in učiteljstvom le osobnostnega značaja. Tudi drugi navzoči gg. učitelji so posegali srečno in spretno v debato. Nato predlaga g. Kosi konec debate in z večino (dva proti) sprejme se resolucija, v kateri se izreka navzoče učiteljstvo za versko, narodno in avstrijsko-patrijotično vzgojo otrok. Druga točka programa je bil razgovor o »naši organizaciji«. Nekoliko časa se je debatiralo o tej košljivi točki, potem pa je zaključil gosp. predsednik shod, ker so že mnogi začeli odhajati, da odpotujejo. Čeprav se še na tem shodu ni dosegla organizacija učiteljstva, ki je ostalo zvesto vernemu ljudstvu slovenskemu, vendar se je dokazalo, da ni vse učiteljstvo v jungovskemu taboru, ampak da je cvet in inteligenca spodnještajarskega učiteljstva izven tega tabora ter s slovenskim narodom v tem jedne misli, da se vera ne sme odstraniti iz šole, ampak da se morajo otroci vzgajati tudi v verskem duhu.

Iz Konjic. V nedeljo, dne 10. t. m. se je vršil pri nas osnovalni zbor »Gospodarske zadruge«. Vkljub grozno slabemu vremenu prišlo je lepo število kmetovalcev pa tudi nekaj konjiških Slovencev k temu zboru.

Zborovanje je otvoril s krasnim nagovorom g. dr. Jankovič. Razložil je poljudno pomen zadrugnega življenja ter prečital pravila. Ker so nekateri hoteli, da se osnuje v Konjicah »Konsumno društvo«, kar pa gotovo ni potrebno, ker imamo itak poštenega slovenskega trgovca, kojega pa mnogo premalo podpiramo, saj hodijo mnogi Slovenci k našim najhujšim nasprotnikom kupovat, vršila se je na to precej dolga debata, pri kojoj se je čula marsikojna pikra beseda o žalostnem stanju naših kmetov. — Res je! Kmet se trudi noč in dan, da preživi — druge — saj mora za vse skrbeti, njemu samemu pa nič ne ostane, kot žgoči žulji in beda. Kmetu se mora pomagati, ker drugače vsi gladu poginemo. »Gospodarska zadruga« bode gotovo mnogo zboljšala stanje kmeta. Mora se je torej vsak kmet poprijeti. Zakaj bi bogateli agenti in prekupci, kdor pridelava, naj ima dobiček! Osnovalni odbor, ki se je na to jednoglasno volil, sestoji iz sledečih gospodov: Rudolf Janez, posestnik v Dobrnežu, predsednik. Napotnik Franc, posestnik v Tepanji, podpredsednik. Kolar Dragotin, notarski uradnik v Konjicah, tajnik. Kumer Karol, vikarij v Konjicah, blagajnik. Rožman Ivan, posojilniški tajnik v Konjicah, Povh Franc, posestnik v Konjicah, Jurij Šibanec, posestnik v Konjiški vasi, odborniki. Bog daj novi zadrugi svoj blagoslov!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

† Karol Sorko.

Obmejni Slovenci stojimo danes s krvavečim srcem ob mrtvaškem odru jednega izmed svojih najboljših sobojevnikov za narodno stvar, nadučitelja g. Karola Sorka v Št. Ilju nad Mariborom. Dne 13. t. m. ob 4 zjutraj mu je kap neusmiljeno pretrgala nit življenja. Z rajnim gospodom nadučiteljem izgubimo Slovenci moža, ki bomo ga izvanredno težko pogrešali v obmejnem boju. Gospod Sorko se sicer ni silil nikjer v ospredje, a tem več je storil mirnim potom s

svojim velikim uplivom, kojega je imel v Št. Ilju. To so vedeli nasprotniki, zato je bil tudi neprenehoma v disciplinarnih preiskavah, ki pa so se zanj končale vse srečno in častno. Pokojnik je bil pri vsaki volitvi in vsakem narodnem podjetju na svojem mestu. Slovensko šolo, na kateri je bil nadučitelj, je branil kot svoje oko ter skrbel za njeni zunanji razvoj in notranji procvit. Njegovo življenje je bilo vzgledno krščansko. Pogreb bo jutri ob 9 zjutraj. Vzornemu šolniku, čistemu značaju, vnetemu rodoljubi trajen spomin! Svetila mu večna luč!

(Imenovanje.) Namestniški koncipist za Štajarsko dr. Ivan Žolgar je imenovan ministerialnim koncipistom v naučnem ministerstvu.

(Bismarkgasse.) Maribor bo odslej imel tudi ulico z napisom Bismarkgasse. Tako je sklenil naš mestni zbor dne 6. dec. z 12 glasovi proti 7. Predlagal in zagovarjal je to imenovanje cesarski (!) svetnik dr. Mali. Okrajno glavarstvo in namestništvo je lahko ponosno, da je tako vnetega častilca Bismarkovega predlagalo avstrijskemu cesarju, naj ga imenuje svojim cesarskim svetovalcem. Proti sta govorila le gosp. Kokošinek in dr. Šmiderer. Poslednji je opozoril, da mnogo prebivalcev ne bo zadovoljno s takim postopanjem občinskih svetovalcev. Toda vse pametne besede so bile bob v steno. Par mariborskih fantov, koji še nimajo vseh zob in pod nosom še niti brčice, zahteva tako sramotno imenovanje, in res, našim mestnim očetom zatrepetajo hlačice in udajo se neizkušeni mladičem. Noben pameten mestjan ni kaj takega zahteval in tudi z zadnjim sklepom ni zadovoljen. Sedaj bi bilo umestno, da se g. dr. Šmiderer postavi na čelo vsega gibanja proti žaljivemu sklepu mestnega zastopa ter vloži protest na višjem mestu. Slovenci bodo storili svojo dolžnost!

(Socialdemokratska poštenost.) Vodji tržaških socialistov Antonu Gerinu je odvetnik Camber očital v svojem listu, da je okradel društveno blagajno delavske zveze. Gerin je tožil odvetnika radi žaljenja časti. A dokazalo se je, da je odvetnik imel prav, da je Gerin res storil, kar mu je Camber očital. A zraven se je zvedelo tudi, kako skromno živijo socialdemokratski vodje. Gerin je šel z delavci v najslabše gostilne ter jedel z delavci polento, fižol in pil vodo. Potem pa je šel v društvo drugih socialdemokratskih voditeljev ter se mastil z njimi ob najokusnejši pečenki in si preganjal žejo s šampanjcem. Sociji, ki tako radi pridgajo drugim strankam o vzdržnosti, naj začnejo pometati pred svojim hramom.

(Drag denar.) Mestna hranilnica v Ptujju zvišala je obrestno mero na menice, tedaj na osobni kredit na 7%. Sedaj so za dolžnike že 5% in 6% obresti visoke, kaj še-le 7%! Zdi se nam, da ni bilo sile tako povzdigniti obrestno mero, ker se pri hranilničnih vlogah obrestna mera ni celo nič zvišala, ampak je ostala stara 4%! Ko bi bila hranilnica, katera ima dosti pupilarnega denarja, obrestno mero ob enem za vloge povisala, imeli bi tudi vlagatelji od teh treh procentov kaj dobička; tako pa ga nimajo nič. Bomo videli, kako dolgo bodo ljudje 7% obrestne mere prenašali.

(Niso upali.) Vendar si niso upali naši mestni očetje imenovati cele meščanske ulice Bismarkgasse, kar dokazuje, da se jim to imenovanje ne zdi tako nedolžno. Ustavili so se pri drevoredni ulici, tako da še ulica, kjer se nahaja učiteljske in gimnazija, vedno ostane meščanska ulica. To je slaba vest!

(Mariborsko okrajno glavarstvo) ima sedaj v prvi vrsti nalogo skrbeti, da se kaj stori proti žaljivi Bismarkgassi. Naše okrajno glavarstvo je tako skrbno, da se našim Nemcem ne zgodi nič žalega, zdaj bomo videli, kako skrbno bo, da se avstrijsko čuteči Mariboržani ne žalijo z Bismarkovim častenjem. Glavarstvo ima v Gradcu važno besedo, in Gradca se bojijo tudi naši mestni očetje, ako se jim le s prstom zapreti. Torej

naprej okrajno glavarstvo, brani in ščiti sedaj avstrijsko domoljubje!

(Naši deželni uradniki.) Na ustanovni shod Südmarke v Jarenini je prinesel pozdrave mariborskih nacionalcev ravnatelj deželnega kemičnega poskuševališča, g. Šmid. Gospoda Šmida ne plačuje morda südmarka, ampak plačujejo ga slovenski kmetje, in sicer precej mastno. A vendar si upa ta gospod udeleževati se društvenega gibanja, ki je faktično naperjeno proti slovenskemu kmetu in njegovemu posestvu! Naj hodi rajši počevati naših kmetov ali vsaj nemških, ker slovenski ne zna, politiko in narodni boj pa naj pusti pri miru. Posebno naj ne nastopa proti Slovencem, ker mu oni režejo kruh in dajejo meso. Prosimo poslanca gsp. Robiča, naj v Gradcu priskrbi gosp. Šmidu tudi od njegovih predstojnikov tako navodilo!

(V Celje!) Na vsestransko željo bode se igra «Tat v mlinu» v nedeljo dne 17. t. m. v celjskem Narodnem domu ponovila. Začetek igre ob polu 8 uri zvečer. Blagajnica se odpre uro poprej. Predprodaja ustopnic se nahaja v trgovini D. Hribarja.

(Iz Sromlj pri Brežicah) se poroča, da imajo tamošnji vinogradniki še precej izvrstnega letošnjega vina na prodaj. Vsled tega se vinski kupci vabijo, da pridejo sem, ker bodo gotovo z blagom in ceno zadovoljni.

(Brežice.) Volitve za okrajno bolniško blagajno se vršijo, ker 10. t. m. zbor ni bil sklepčen, pri vsakem številu udeležencev dne 26. t. m. — Tat je ulomil v tobačno zalogo ter odnesel smotke, koleke in večjo svoto denarja. Tatu še nimajo.

(Iz Celja.) Napadalec g. Bovhe, znani Gabrič je bil radi prestopka zoper telesno varnost nasproti g. Bovhi in spremljevalcem obsojen na teden dni zapora in v povrnitev odškodnine. Bivši celjski čorbar Golič je bil obsojen na 48 ur zapora, ker je napadalec na g. Bovho hujskal z besedami: «Haut's den Windischen nieder!» In vendar pravijo Nemci, da so Slovenci krivi izgredov.

(V Zreče) je nekdo iz Siska na Hrvatskem brzojavil, naj ga njegov voznik pride pričakovati v Celje, pa gospodar je iz Siska skoz Celje prišel hitreje domu v Zreče, kakor pa njegov telegram. Hiter brzojav!

(Važne poštno odredbe.) Dopisnice, ki so doslej veljale 2 kr., veljale bodo odslej 5 vinarjev, pristojbina za tiskovine, ki je znašala 2 kr., bo v prihodnje znašala le 3 vinarje, za rekomandacijo pisem pa bo plačevati namesto dosedanjih 10 kr. po 25 vin.

(V Št. Juriju ob Pesnici) obhajal se je prvi sv. misijon od 25. novembra do 3. decembra t. l. Vodili so ga mnogozaslužni čč. gg. lazaristi od Sv. Jožefa nad Celjem apostolski misijonar Macur, Kowalik in Kitak. Od blizu in daleč zbralo se je vsaki dan mnogo ljudstva, da je poslušalo vnete pridige o resnicah sv. vere.

(Na Polzeli) v Savinjski dolini je v soboto dne 9. decembra pogorela tovarna za merila (colstabe). Reveži bodo delavci, ker so delo izgubili. Tovarna je bila zavarovana.

(Nova pošta.) Sv. Martin v Rožni dolini dobi s 16. dec. t. l. svojo pošto, ki bo imela vsakdanjo zvezo s Celjem. Naslov pošte se glasi: Sv. Martin pri Celju.

(Iz nemškega Štajarja.) Namesto Fr. Finka je postavila nemška konservativna stranka za kandidata okraja Feldbach v deželni zbor Ivana Krenna. Dne 9. decembra je šel g. Krenn s poslancem Wagnerjem v lle. Tam sta bila po odhodu od pristašev Rokitanskega z gnjilimi jajci in blatom napadena. Vladni organi niso nič storili v njihovo varstvo, čeprav taki izgredi niso novi, ampak se ponavljajo. Na Dunaju poljubljajo štajarski konservativci vladi roko, doma pa jih vlada tepe s škorpjoni.

(Od Sv. Križa na Murskem polju.) Pri Sv. Ani na Ajenu so pokopali dne 2. grudna t. l. starosto naših duhovnikov, vlč. g. župnika Jožefa Slaviča. Rajni se je rodil dne 23. svečana 1823 l. v Vučji vesi

naše župnije. Posvečen v mašnika 26. mal. srpana 1846. Služboval kot kaplan v sekovski škofiji, kjer je ostal tudi po delitvi sekovske škofije. 35 let je bil župnik pri nemški Sv. Ani nad Radgono. Vendar je ostal zmiraj dober sin slovenskega naroda. Pogreb je bil veličasten. Vdeležilo se ga je 26 duhovnikov, čeravno je bila sobota ter nebrojna množica ljudstva, ki je bridko žalovalo za svojim pastirjem, žalovanje pa je postalo nepopisljivo, ko prebere pridigar nagrobni govor, katerega si je rajni gospod na sveti večer l. 1886 sam spisal. V njem prosi svoje župljane, da naj molijo zanj. Prosi odpuščanja vse, katere je mogoče hote ali nehote razžalil. Sam pa tudi odpušča vsem, ki so ga razžalili. Otrokom polaga na srce pokorščino, mladeničem in dekletom pa čistost srca, vsem pa želi sveti srčni mir in blagoslov nebeski. Kdo bi pač ne bil ginjen pri tem prizoru? Gotovo mu ohranijo njegovi župljani hvaležen spomin. Pa tudi Križevska župnija je dolžna blagemu pokojniku velike hvale. Kakor slišimo, je rajni gospod ustanovil za dijake tri ustanove na mariborskem deškem semenišču, s tem namenom, da se sprejmejo brezplačno trije fantje Križevske župnije, kateri se hočejo posvetiti duhovskemu stanu. Tudi za našo novo cerkev je blagi gospod veliko žrtvoval. Omenjam le, da so lepe mramornate stopnice pri velikem oltarju njegov dar. Bog mu v neselih vse to poplačaj!

(Za socije ni izbe.) Iz Vitanja nam pišejo: Znano je že Gospodarjevim bralcem, kakšne surovosti so vganjali tukaj 10. sept. t. l. celjski mokrač. Grozili so pozneje večkrat, da zopet pridejo in bodo razgrajali še hujske. Odlagali so 3 mesce; v praznik brezmadežnega spočetja Device Marije so pa res došli ter hoteli zborovati. A česar gotovo niso pričakovali, se jim je zgodilo: nobeden vitanjskih gostilničarjev jih ni pustil v hišo. Uboge sirote so morale v velikem mrazu zopet odlaziti proti Celju. V svojih listih so se po zadnjih vitanjskih surovostih bahali, kakšen strah ima ljudstvo pred njimi. Da res, surovi so, če tudi njih pristaši v državnem zboru trdijo, da so olikani ljudje. Lepa hvala za tako olikanost, kakoršno ste pokazali 10. sept. t. t. v Vitanju. Ljudem so se odprle oči, kam pridemo, če se damo tem divjakom strahovati.

(Socijalni demokrati in prostost zborovanja.) Iz Vitanja nam pišejo: Mokračji zahtevajo vse mogoče prostosti, a le za se; drugim teh ne p-ivoščijo. Prihajali so v Vitanje ter zborovali v tej ali oni gostilni; vsi ljudje, povabljeni in nepovabljeni, so smeli poslušati; nihče jim tega ni branil. A ko se je 10. septembra t. l. od politične oblasti v Konjicah prepovedal javni shod volilcev v Paki pri Slaperniku, ki ga je sklical državni poslanec Žičkar in se je vsled te prepovedi priredil drug, čisto zaupni shod pri Hrastniku v Paki, kamor niso imeli mokračji prostega pristopa, so delali grozne nemir. Pa z njim še ni zadostovalo. Njihov vodja, grajščinski logar Žovnar je ovadil državnega poslanca g. J. Žičkarja pri g. Zoffu, češ, da je bil oni shod pri Hrastniku nepostaven. Gosp. Zoff je izročil ovadbo mokračev državnemu pravdnistvu v Celji, to pa je zahtevalo po c. kr. okrajnem sodišču v Konjicah sodnijsko preiskavo proti gosp. Žičkarju. Okrajna sodnja konjiška je tirjala od državnega zbora, naj se jej imenovani gosp. poslanec izroči. Ko pa dovoljenje le ni došlo, je sodnja celo stvar vrgla pod klop. To omenjamo le radi tega, da sprevidi svet, kakšni resnicoljubi so mokračji. Govorijo vedno o svobodi, toda le za sebe; druge bi radi vklebili v železne verige. To so pokazali že stokrat.

(Duhovniške vesti.) Dne 30. listopada je bil č. g. Ivan Z. dravec vmeščen na župnijo Sv. Bolfenka pri Središču.

Iz drugih krajev.

(Šolska Matica.) Dne 28. dec. t. l. bo v Ljubljani shod pedagogov, da ustanovijo Šolsko Matico, ki bi naj pospeševala po nekem načrtu razvoj našega pedagogijskega

slovstva. V ta namen se bo predavalo, izdajal pedagogični letopis ter se ustanovila za delovanje potrebna knjižnica. Na vabilu so podpisani: H. Schreiner, B. Matek, Anton dr. Medved, M. Nerat, Fr. Hubad, Fr. Levec, A. Senekovič, Er. Gabršek in J. Dimnik.

(Kako drag je denar?) Avstrijsko ogrska banka je znižala obrestno mero za $\frac{1}{2}$ odstotka, ki torej znaša sedaj $5\frac{1}{2}$ odstotkov. To je velikega pomaga za narodno gospodarstvo. V naši državi je obrestna mera še v kljub temu silno visoka. Na Francoskem na pr. znaša le $3\frac{1}{2}$ odstotkov.

(Razstava na Kreti.) Leta 1900 v aprilu bo prva mejnarodna razstava na Kreti v mestu Kanei. Razstavili se bodo proizvodi industrije, trgovine, gospodarstva, umetnosti.

Društvene zadeve.

(Slovanska čitalnica) v Mariboru ima v nedeljo dne 17. dec. v društvenih prostorih ob 8. uri zvečer občno zborovanje, pri kojem se voli nov odbor. Na Silvestrovo priredi čitalnica zabavni večer, na kojega že sedaj opozarjamo širje kroge, posebno prijatelje lepega petja.

(Pevsko društvo v Braslovčah) bo imelo VII. občni zbor na praznik sv. Štefana 26. grudnia ob 3 popoldne v prostorih gosp. Vinko Brišnika gostilničarja z naslednjim vspešnim: 1. pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika in blagajnika o društvenem stanju, 3) vpisovanje udov in plačevanje letnine, 4. volitev odbora. 5. Razni nasveti. Zabava in petje. K zborovanju vabijo se posebno uljudno vsi domači in tuji prijatelji petja in glasbe.

(Čitalnica v Konjicah) priredi v nedeljo dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer svojim članom «Slomšekov večer» z govorom in deklamacijo, petjem in godbo.

(Vabilo) k zborovanju «Delavskega podpornega društva», ki bo v Marnbergu dne 17. t. m. pri «Stari pošti» ob 3. popoldne.

(Celjsko pevsko društvo) priredi svoj redni občni zbor dne 28. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih «Narodne čitalnice» z naslednjim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora dne 14. januarja 1899. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo rač. pregledovalcev. 6. Volitev predsednika. 7. Volitev 5 odbornikov in 2 nam. 8. Volitev 3 rač. pregled. 9. Slučajnosti.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je došlo od 15. septembra t. l. do danes naslednjih rodoljubnih prispevkov: g. kapelan J. Stabuc iz g. Pernatovega nabiralnika v Št. Lovrenci 5 gld. 10 kr.; podružnica v Lenu na Pohorju 4 gld.; gospa Micika dr. Karlovšekova, pokroviteljica «ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Celji» 100 gld.; gospa Ana Majdičeva, soproga veleposestnika in paromlinarja v Hudinji pri Celji, pokroviteljstvo 100 gld.; g. korni vikarij Josip Cerjak zbral ob več prilikah za šolo na Muti 14 gld. 50 kr.; g. blagajnik v Ljutomeru Janko Karl nabral za mutsko šolo ob odhodu kap. Weixla 13 gld.; g. vikar iz Maribora Josip Cerjak nabirke za mutsko šolo 7 gld.; g. nadžupnik v Konjicah Jernej Voh za šolo na Muti 5 gld.; podružnica Vuhred-Marenberg 20 gld.; ormoški blagajnik g. Fr. Gartner iz g. Gomzijevega nabiralnika 7 gld. 10 kr.; g. pravnik Mil. Meža iz g. Ježovnikovega nabiralnika v Velenju 3 gld.; po c. kr. notarju na Vranskem g. M. Jelovšku darilo vesele družbe v Lukmanovi gostilni v Brodéh pri Vranskem, obhajajoče Martinov večer, 4 gld.; možka podružnica Št. Jurij ob južni železnici 20 gld.; ženska podružnica istotam 20 gld.; g. Avg. Skočir, deželne bolnice župnik v Gradcu, 40 gld. — Slovenci! Obili ti Vaši doneski pričajo, da je družba sv. Cirila in Metoda po vsem Slovenskem pri vseh stanovih enako priljubljena. Priserčna Vam zahvala za to! A, rojaki, zopet letos razširjene šole v Trstu, v Velikovci in v bližnji nam prihodnosti nova šola na Muti — to treba Vašega

podvojnatega požrtvovanja. Ob vsem tem so pa te dni zaželeli tudi še Mariborčanje vsaj 3 ali 4 razrede samostojne slovenske šole. Slovenski Maribor namreč v mestu in v predmestjih niti ne pozna slovenskih sol. Naša družba se ne straši nikakega novega narodnega dela. A mariborska usoda je, Slovenci, v Vaših darežljivih rokah. — Sklepajoč svoj drugi in zadnji očitni račun priporočam, Slovenci, Vaši ljubavi glavnega blagajnika družbi sv. Cirila in Metoda g. profesorja Martina Petelin, ki je dejansko prevzel te dni družbino denarno. Učinite mu v njega težavnem poslu veliko bogatih dni. Oveselili bote tem potem njega; oblagodarili pa svoj rod! — Ljubljana, 2. decembra 1899. Prvomestnik družbi sv. Cirila in Metoda.

(Občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju.) Ta zbor je enajsti, odkar obstoji to dobrodelno društvo. Vsako leto se vrši v prvi polovici novembra meseca, a letno v prvič v «Slovanski besedi». Navzočne ude je presrečno pozdravil c. kr. dvorni svetnik gosp. dr. Fr. Ploj, kot predsednikov namestnik. Ta gospod je bil ob porodu društva in se vedno z vso vnetostjo potegoval za njegov napredek. Hvaležno se je spominjal med letom umrlih društvenih dobrotnikov. Monsignor Jančar poročal je potem o dobrodelnem delovanju društva prav obširno. Račune in knjige je pregledal revizor g. dr. Vlad. Globočnik pl. Sorodolski ter našel vse v najlepšem redu. Vič. g. mons. Fr. Jančarju je izrekel občni zbor iskreno zahvalo za njegov trud in izredno požrtovalnost pri težavnem poslu prvega blagajnika. Osebita zahvala gre tudi požrtovalnim nabiralcem darov, kar je občni zbor enoglasno priznal. Konečno je hvaliti posebno slovenske časnike, ki so darove in druge stvari o društvu objavljali. Hvala presrečna bodi vsem, ki so na kateri koli način društvu pomagali, da je moglo vršiti in izpolnjevati težavno nalogo. Slovenska požrtovalnost se je letos v izvenredni luči pokazala. Narasla je glavica, narasla je razpoložnina. V 11 letih je društvo razdelilo 23.926 kron. S posebnim veseljem se je povdarjalo, da so nekateri podpiranci prejete svote povrnili. — Pri volitvah, ki so se vršile per acclamationem, bil je mons. Jančar opetovano naprošen, da še nadalje opravija posle blagajništva, kar pa je žalobno odklonil, rekši, da hoče pač v odboru ostati ter na drug način društvu koristiti, mesto blagajnika pa da ne more več vsprejeti. To varno in zares težavno službo je prevzel potem na vsestransko prošnjo poznati požrtovalni rodoljub g. dr. Klement Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju 1, Singerstrasse 7, kateremu naj častiti člani in dobrotniki društva pošiljajo darove za društvene svrhe.

Državni zbor.

Obstrukcija!

Čehi skušajo na vsaki način zabraniti, da se sprava z Ogrji in začasno pobiranje davkov v državni zbornici dovoli. S tem upajo prisiliti vlado, da odstopi. Javno so izrekli, da, dokler se njim ne povrnejo njihove pravice, na dovolijo tej vladi ničesar. Zavlečejo pa razprave z silno dolgimi govori. Po 3, 4 in več ur govorijo. V seji 12. t. m. se je pripetilo, da je nemški poslanec Fournier imenoval Čeha Königa «pobalina». Ta zahteva grajalni odsek; a ustavlja se predsednik rekoč: «potem takem bi moral biti zbran grajalni odsek vedno». S tem je bila stvar v terek končana. Toda v seji 13. decembra so Čehi zahtevali vnovič, da se mora izvoliti grajalni odsek, ki naj obsodi Fournierja radi te psovke. Ko se predsednik temu zopet ustavlja, so začeli Čehi kričati in ropotati, ter so izjavili, da ne pusté tako dolgo obravnavati v nobeni stvari, dokler se ne ugodí njihovi zahtevi. Posvetoval se je s predsednikom načelnik češkega kluba dr. Engel. Slednjic izjavi zbornični predsednik: «ob koncu seje pride

na vrsto zahteva Čehov». Zdaj je bil zopet mir in govoriti je začel dr. Fořt v zadevi kvote.

Kaj je kvota? Bralcem smo že naznanili, da so do zdaj plačevali Ogrji k skupnim državnim potrebščinam 30%, mi pa 70%. Letošnji kvotni deputaciji ogrska in avstrijska ste se zedinili, naj za bodoče desetletje plačujejo Ogrji 34,4%, Avstrijci pa 65,6%. Toda češki poslanci in slovenski so temu nasprotovali, ker je 65,4% preveč plačila za Avstrijo. Dr. Fořt je danes v jako dolgem govoru dokazoval, da bi se zgodila nova huda krivica Avstriji, če se sklene, naj Ogrji plačujejo samo le 34,4%. Ta predlog bo zagovarjal levičar dr. Menger. Vpraša se le, jeli bota govornika danes dovršila svoja govora.

Tukaj — zde! Evo me!

Mnogo vojakov je bilo že kaznovanih, ker niso izgovorili pri zaslišanju nemške besedice: hier, ampak so izrekli svojo domačo besedo: tukaj! ali češki: zde! Ko so ob koncu seje 12. decembra bili poklicani od predsednika razni poslanci, da povejo, koga kdo voli kot generalnega govornika, so Čehi klicali: zde! Slovenci: tukaj! Hrvati pa: evo me! Največ smeja je povzročil nemški narodnjak Heeger, ki je zaklical namesto nemški «hier» — zde! V delegacijah se je izjavil vojni minister, da mora zahtevati, da se vojaki oglašajo v nemškem jeziku.

Pravoslavni minister Kindinger.

Čehi in Slovenci se spodtikajo najbolj nad Kindingerjem, ker je za Slovence imenoval že več Nemcev kot sodnike. Vložilo se je do pravnega ministra že 88 interpelacij, on pa ni odgovoril se na nobeno. Radi tega je v seji 13. decembra vprašal v rezkih besedah poslanec vitez Berks zborničnega predsednika, ali hoče vplivati na justičnega ministra, da odgovori, kakor je dolžan, na stavljen mu vprašanja. Poslanci vseh strank so g. vitez Berksu glasno pritrdjevali k njegovim precej zasoljenim besedam.

«Ilustrovani koledar» zasežen.

Poslanec Žičkar je vložil obširno interpelacijo na justičnega ministra, ker je Hribarjev koledar za leto 1900 državni pravdnik celjski zasegel. S tem je provzročil veliko gmotno škodo g. Hribarju. Nevarna se je dozdevala g. državnemu pravdniku pesem: «Slovincem za novo leto 1900» in pa odlomek popisa o surovih izgredih celjskih proti Slovincem in Čehom 9. in 10. avgusta t. l.

Nadsodišče v Ljubljani.

V seji 12. decembra je poslanec dr. Gregorec vložil predlog, naj se ustanovi v Ljubljani višja sodnija.

Kateketična postava.

Vsled postave z dne 17. junija 1888 št. 99 se godi mnogim kateketom velika krivica. Po tej postavi imajo pravico do nagrade na več kakor trirazrednih šolah. Če se pa nahaja v kateri župniji po več sol, katerih ni nobena več kakor trirazredna, nimajo nobene pravice do kakšne nagrade. Dela imajo mnogo več, če morajo hoditi na več sol podučevati, a plačila nobenega. Da se tej krivici pride v okom, je poslanec Žičkar v seji 13. decembra zdaj že tretjekrat vložil postavni predlog, da se imenovana postava popravi. Izvolil se bo poseben šolski odsek, ki vzame v pretres ta postavni načrt.

Vseučilišni profesor dr. Frischaufl.

Malo je Nemcev, ki bi nam Slovincem bili pravični. A vendar se nahajajo še nekateri nam prijazni; k tem prištevamo vseučilišnega profesorja v Gradcu, dr. Frischaufla. A radi tega so mu nagajali že nemški dijaki — zdaj ga je pa vseučiliščno starišinstvo celo odstavilo. Radi tega je v seji 13. decembra interpeliral dr. Ferjančič naučnega ministra, kaj namerava storiti, da se zadosti razžaljenemu profesorju.